

Sola kommune

Kultur og samfunnsutvikling.Fritid

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep

0030 OSLO

BARNE-OG LIKESTILLINGSDEP.
Arkivkode: 431.0
Dato: 21/9-09
Saksnr: 2007/02425-80

Vår dato
18.09.2009
Saksbehandler
Kari Helene Rosenlund

Vår ref
Saksnr.: 09/2417-4
Deres ref.

Arkivkode
C10

**SVAR - INVITASJON TIL HØRING - UTREDNING OM UNGDOMS
FRITIDSMILJØ OG DELTAGELSE OG INNFLYTELSE LOKALT**

Vedlagt oversendes saksutredning og saksprotokoll fra Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø i Sola kommune som høringsuttale på ovennevnte rapport.

Med hilsen
Kultur og samfunnsutvikling .Fritid

Ellinor Klokk(s)
fritidssjef

Kari Helene Rosenlund
spesialkonsulent

Sola kommune

Saksprotokoll

Utvalg: Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø
Møtedato: 08.09.2009
Sak: 42/09

Arkivsak: 09/2417
Tittel: **SAKSPROTOKOLL: UNGDOMS FRITIDSMILJØ, UNGDOM,
DEMOKRATISK DELTAGELSE OG INNFLYTELSE**

Vedtak:

Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljøes enstemmige vedtak i samsvar med rådmannens tilrådning og med tilleggspunkt fremmet av Bjørn Enoksen:

Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø ser positivt på forslagene i rapporten "Ungdoms fritidsmiljø. Ungdom, demokratisk deltakelse og innflytelse. Utvalget gir sin tilslutning til innholdet i rapporten og til rådmannen sin vurdering av denne.

- *Sola kommune bør få status som eksempelkommune på feltet "Ungdoms demokratiske deltakelse og innflytelse".*

Styre, råd, utvalg	Møtedato
Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø	

Saksbehandler: Kari Helene Rosenlund Arkivsaksnr.: Saksnr.: 09/2417-2Arkiv: C10

**UNGDOMS FRITIDSMILJØ,
UNGDOM, DEMOKRATISK DELTAGELSE OG INNFLYTELSE**

::: Sett inn innstillingen under denne linja ↓

RÅDMANNENS TILRÅDNING TIL VEDTAK:

Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø ser positivt på forslagene i rapporten "Ungdoms fritidsmiljø. Ungdom, demokratisk deltagelse og innflytelse. Utvalget gir sin tilslutning til innholdet i rapporten og til rådmannen sin vurdering av denne.

::: Sett inn innstillingen over denne linja ↑

... Sett inn saksutredningen under denne linja ↓

SAKSUTREDNING:

Saken skal behandles i følgende utvalg:

Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø

Vedtaket ekspederes til:

Barne- og likestillingsdepartementet, Postboks 8036 Dep., 0030 Oslo

Kopi til:

Oversikt over trykte vedlegg:

Invitasjon til høring fra Barne- og likestillingsdepartementet

Andre dokumenter i saken:

Rapport 2009, Ungdoms fritidsmiljø. Ungdom, demokratisk deltagelse og innflytelse

Saken gjelder:

Barne- og likestillingsdepartementet har sendt utredningen "Ungdoms fritidsmiljø. Ungdom, demokratisk deltagelse og innflytelse" på høring. Utredningen er utarbeidet av en ekspertgruppe nedsatt av barne- og likestillingsministeren i januar 2008. Ekspertgruppens mandat har vært todelt:

- Sette et grundig søkelys på fritidsmiljøet lokalt og hvordan kommuner generelt kan tilrettelegge for positive fritidstilbud for ungdomsgruppen
- Drøfting av spørsmål knyttet til unges demokrati, deltagelse og innflytelse

I tillegg skulle ekspertgruppen også se på hvordan en kan tilrettelegge innsatsen slik at behovene til ulike ungdomsgrupper – også mer marginalisert ungdom, ungdom med etnisk minoritetsbakgrunn og unge med nedsatt funksjonsevne blir ivaretatt.

Nedenfor følger en oppsummering av rapporten:

Fritidsfeltet:

Utredningen gir en bred analyse av fritidsfeltet og har som utgangspunkt at fritid har flere dimensjoner. Den kan være byggende og forebyggende og den kan gi de unge erfaringer og kvalifikasjoner som er viktige både i arbeidsliv og for deltagelse i samfunnet. En god kommunal ungdomspolitik forutsetter at en er i stand til å tilpasse tiltakene til den situasjon som ungdom befinner seg i, til endringer i det ungdomskulturelle landskapet. Rapporten beskriver variasjonene i fritidstilbudet utover landet og også utfordringer i forhold til ansatte, deres arbeidsforhold og kompetanse. Ekspertgruppen ser hvilke krevende utfordringer som ligger i fritidssektoren og erkjenner at feltet har vært nedprioritert fra statlig hold. Ungdomsarbeidere arbeider tett på ungdom og skal i samarbeid med ungdom selv skape et inkluderende og trygt miljø i skiftende trender, der en skal ha et attraktivt tilbud til ulike grupper ungdom. Samtidig skal ungdomsarbeideren være en likeverdig samarbeidspart i tverrfaglige grupper.

Ekspertgruppen har og vurdert om det er behov for lovgivning i fritidssektoren.. Innen kultursektoren har en lovgivning for bibliotek og kulturskole. De siste årene har det vært tatt initiativ fra enkelte hold om å få laget en ungdomslov på lik linje med ungdomsloven i Finland. Til tross for manglende ungdomslov, fritidssektoren er likevel bundet av FNs barnekonvensjon som i sin helhet ble innarbeidet i norsk lov og gjeldene fra 2003. I konvensjonen finner en bestemmelser om retten til å si sin mening og bli hørt, om å få og gi informasjon, om organisasjonsfrihet, om lek og fritid. En god fritidspolitikk overfor ungdom forutsetter lokalpolitisk handlingsrom. Et slikt handlingsrom er en forutsetning for at ungdom selv kan finne det meningsfylt å delta i ungdomsråd og i lokalpolitisk arbeid. Ekspertgruppen støtter derfor ikke tanken om å utarbeide en egen ungdomslov.

Ekspertgruppen har konkludert i 9 hovedpunkt (med konkrete underpunkt):

1. *Det gjennomføres en grundig forskningsbasert kartlegging av lokale kulturaktiviteter og kommunale kulturskoler fra et representativt utvalg norske kommuner*
2. *Det gjennomføres en grundig forskningsbasert kartlegging av fritidsklubber og ungdomshus fra et representativt utvalg norske kommuner*
3. *Det legges opp til et betydelig kompetanseløft for de som arbeider med ungdom i kommunens fritidssektor*
4. *Det etableres et nasjonalt kompetansesenter for ungdomsarbeid og fritidspedagogikk som kan holde seg løpende orientert om situasjonen på fritids- og ungdomsfeltet.*
5. *Det etableres en ordning med ”demonstrasjonsklubber og demonstrasjonsungdomshus”*

6. *Forslag om kommunale tiltak for å inkludere unge fra lavinntektsfamilier i fritidsaktiviteter*
7. *Forslag om kommunale tiltak for å inkludere unge med innvandrerbakgrunn i fritidsaktiviteter*
8. *Forslag om kommunale tiltak for å inkludere barn og unge med funksjonsnedsettelse i fritidsaktiviteter*
9. *Oppsøkende arbeid og miljøarbeid bør brukes aktivt for å inkludere ungdom som er utsatte eller marginale posisjoner i fritidsaktiviteter*

Demokrati og deltakelse for ungdom

Begrunnelser for å involvere ungdom og etablere deltakelsesordninger, speiler holdninger og forståelser som er rådene i samfunnet. Ungdom selv begrunner deres deltakelse med ønske om å få satt på dagsorden de saker som angår dem slik at de får gitt innspill på deres interesser og behov i ulike saker. Det er også viktig at det blir lyttet til ungdoms synspunkter, erfaringer og forslag.

Voksensamfunnet har også andre begrunnelser. Samfunnet trenger å bygge opp demokratisk kompetanse blant de unge og en tror at aktiv deltakelse i lokal samfunnsutvikling kan gi en større stedstilhørighet. Deltakelse i kultur og fritidsliv vil gjøre samfunnene mer mangfoldige og her ligger også et sosialpolitisk argument med inkludering, sosial tilhørighet og bygging av sosial kompetanse som viktige element.

I dag er det mange forskjellige deltakelsesordninger rundt om i norske kommuner og fylkeskommuner. Vi har ungdomsråd, barne- og ungdommens kommunestyre, demokratiforum, ungdomsting m.m. I tillegg kommer mange ulike typer uformelle arenaer. Ekspertgruppen peker på at alle de lokale ordningene og erfaringene i liten grad er kartlagt og at det er store forskjeller i de ulike praktiseringene av deltakelsesordninger. De går derfor inn for nasjonale retningslinjer som skal sikre en viss likhet og mer demokratiske representasjonsordninger og valg.

Dersom unges deltakelse og innflytelse skal styrkes i kommunene, mener ekspertgruppen at det vil være nødvendig både med formaliserte deltakelsesordninger som ungdomsråd og mer deltakerdemokratiske ordninger som lokale demokratiforum, dialogarenaer, ungdomspanel, prosjektbasert deltakelse eller lignende

På lovområdet gjelder FNs barnekonvensjon, men en finner også lovhjemler som skal sikre deltaking i Kommuneloven, Lov om barn og foreldre, Lov om barnverntjenester og Lov om opplæring. I 2008 ble den nye Plan- og bygningsloven lagt fram og i denne loven er medvirkning gitt en spesiell plass.

I 8 hovedpunkt (med en rekke konkrete underpunkt) gir ekspertgruppen følgende forslag til tiltak:

1. *Det bør lovfestes at kommunene er forpliktet til å utarbeide et demokratiprogram for ungdom*
2. *Alle kommuner bør etablere både representative og deltakerdemokratiske medvirkningsmuligheter for å sikre at mange og ulike ungdomsstemmer høres*
3. *Det bør utarbeides nasjonale retningslinjer for lokale ungdomsråd*
4. *Alle kommuner bør ha en lokal ungdomsplan for en helhetlig ungdomspolitik (der handlingsdelen blir integrert i kommuneplanen)*
5. *Det bør settes i gang systematiske forsøk med ulike modeller for ungdoms deltakelse*

6. *Det bør etableres en statlig tilskuddsordning som stimulerer nye veier for ungdoms deltakelse og ungdomsinitiativ (for eksempel utvidelse av Frifond)*
7. *Det bør utformes kompetansebyggende tiltak for ungdom og demokratisk deltakelse (i likhet med KS sitt folkevalgte program)*
8. *Det bør avholdes en "ungdomsfolkeavstemming" om stemmerett for 16-åringer ved lokalvalg*

VURDERING/FORSLAG TIL UTTALE

Rapporten gir en bred, grundig og oppdatert beskrivelse av situasjonen på de aktuelle områdene og er et godt grunnlag for videre nasjonal satsing. Det er første gang fritid og uorganisert ungdomsaktivitet er blitt gjenstand for grundig vurdering fra faglig hold og det er gledelig og se at virkelighetsbeskrivelsen de gir, ligger tett opp til fritidssektoren sin hverdag.

Fritidsfeltet i Sola har rimelig gode rammevilkår, men mange steder i landet er fritid en salderingspost i trange tider, fordi det ikke er en lovpålagt oppgave for kommunene. Det finnes få eller ingen statlige tilskuddsordninger på dette området for vanlige kommuner. I motsetning til andre felt er det ingen spesiell utdanning for ansatte i ungdoms- og fritidssektoren, noe som gir lav status og ofte vanskeliggjør rekruttering av personell. Ungdomsfeltet er også et lite fagområde og det er vanskelig å bygge opp fagmiljø lokalt. Det er stor gjennomtrekk av ansatte, stor grad av deltidsansatte og mange steder få stillinger. Det mangler også praksisnær forskning på feltet og få standarder og gode eksempel på vellykkete tiltak.

Rådmannen vil ikke ta stilling til alle konkrete forslag og problemstillinger i rapporten, men den inneholder mange interessante og verdifulle forslag til tiltak. Samlet sett vil det utvilsomt være med å styrke ungdoms fritidsmiljø og deltakelse i demokratiske prosesser for ungdom. En vil likevel understreke noen viktige tiltak:

Kompetanseheving av ansatte:

Arbeidet på fritidsfeltet for ungdom er krevende og rådmannen ser positivt på at det i rapporten er forslag om kompetanseløft og nærmere forskning og utviklingsarbeid på fritidsfeltet.

Det finnes i dag ingen høyere ungdomsarbeider/ungdomslederutdanning innen kultur- og fritidsområdet, slik en har i Danmark og Sverige. Utvikling av kompetanse er derfor nødvendig. En nasjonal satsing på høyskoletilbud for ungdomsarbeidere vil gi økt status for feltet. Slik status vil stimulere til rekruttering av kvalifiserte ansatte og heve kvaliteten på feltet.

Opprettelse av nasjonalt kompetansesenter:

Fylkeskommunene hadde tidligere en egen stilling på fylkeskulturkontoret med ansvar for fritidssektoren. Denne stillingen fungerte som et koordinerende ledd mellom kommunene, var rådgiver i ungdomsfaglige spørsmål og motivator i utviklingen av gode tilbud på

fritidssektoren. Denne stillingen har vært savnet. Fagutvikling har vært tilfeldig utover landet. I Rogaland har Norsk kulturforum tatt et ansvar med å arrangere en ungdomsfaglig konferanse annethvert år. I 2009 forsøker en også regionalt å få på plass et faglig samarbeid på klubbsektoren. Allikevel vil det være behov for et senter som både kan drive fagutvikling, men ikke minst ha som ansvar å spre ny kunnskap ut til kommunene.

Rådmannen støtter derfor opp om utvikling av et nasjonalt kompetansesenter

Medvirkningsarbeid

Det er et viktig formål å kvalifisere ungdom til å utvikle seg positivt i et stadig mer komplekst samfunn. Gode fritidsmiljø og gode møteplasser vil være grunnleggende for kvalifisering og forebygging.

Det er store variasjoner rundt om i kommunene når det gjelder demokratisk deltaking og påvirkning fra ungdom. Det er nødvendig med et kvalitetsløft som skissert i rapporten. Men på dette området beveger vi oss i balansepunktet mellom statlig styring og lokal sjølråderett. Det er viktig at kommunene får utformet ordninger som passer til lokale forhold og at det på dette området er et stort lokaldemokratisk handlingsrom. Rådmannen er positiv til og støtter forslaget om et bredt og omfattende utviklingsarbeid om ungdom og demokrati.

Fritidssektoren status

Rådmannen mener at det er viktig å øke kultur- og fritidssektorens samfunnsmessige status og at en aksepterer og respekterer sektoren sin verdi for kvalifisering av ungdom utenfor de formelle læringsarenaene. Det er viktig at ungdoms- og fritidssektoren sin rolle som brobygger mellom kommunalt og frivillig ungdomsarbeid blir styrket og at tilsvarende skjer på det tverrfaglige/tverrsektorielle området. Videre er det viktig at kultur- og fritidsarbeidet for og med ungdom blir definert ut i fra sin egenverdi og at ungdomsarbeid ikke alltid skal legitimeres ut i fra forebyggingshensyn.

Rapporten bærer i seg et nasjonalt løft innen ungdoms fritidsmiljø og deltakelse, noe som ønskes velkommen av fritidssektoren. Alle tiltakene som er foreslått i rapporten har en prislapp, både på nasjonalt og kommunalt hold. Det er en forutsetning at hele sektoren på alle nivå vil bli tilført ressurser til å drive dette viktige utviklingsarbeidet.

I Sola er vi opptatt av og har i våre handlingsplaner, konkrete målsetninger og tiltak som er i tråd med anbefalinger i denne rapporten. Vi er opptatt av fagutvikling innen hele virksomheten og i 2009 har vi hatt fokus på medvirkningsarbeid for ungdom. Sola kommune har også lang erfaring med barne- og ungdommens kommunestyre. Rådmannen ser generelt positivt på anbefalingene som ligger i rapporten. Dersom foreslåtte forslag blir realisert, vil vi ha et ønske om å ta aktivt del i kartleggings- og utviklingsarbeidet som måtte følge.

RÅDMANNEN I SOLA, 19.08.2009

Trond Nerdal
rådmann

Gunvar Sværen
kommunalsjef

... Sett inn saksutredningen over denne linja ↑